

Socialmedicinsk tidskrift

Sjuttioandra årgången häfte nr 9 1995

Redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare
Ann Appelgren, redaktionssekreterare

Stiftelsen Socialmedicinsk tidskrifts styrelse:

Peter Allebeck, professor i socialmedicin, Göteborg
Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping
Lars-Olov Bygren, professor i socialmedicin, Umeå
Jan Ekholm, professor i medicinsk rehabilitering, Stockholm
Gunnar Grimby, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg
Sven-Olof Isacson, professor i socialmedicin, Malmö
Leif Svanström, professor i socialmedicin, Stockholm

Flyktingmedicin

Initiativet till detta temanummer i flyktingmedicin har tagits dels av MFRs planeringsgrupp för migrationsmedicinsk forskning, dels från bidragen i forskarnätverksmötet i Linköping i november 1994 (1).

Utgångspunkten som tas i detta temanummer är att ohälsa orsakas av såväl förhållanden i samhället (primär och sekundär traumatisering) som flyktingens eget beteende och livsstil, dvs såväl positiva som negativa stressorer före, under som efter migrationen.

Vad gäller visst forsknings- och utvecklingsarbete (FoU) har Statens institut för psykosocial miljömedicin (IPM) nyligen gjort en kartläggning hos sjukvårdshuvudmännen i fråga om sjukvårds- och psykosociala insatser för invandrare/flyktingar utöver ordinarie verksamhet (2). Av denna framgår att det planeras, finns eller har funnits projekt som berör trauma eller posttraumatiska stressyndrom. Vad som även framgår är att resurserna för planerade projekt minskar och att forsknings- och utvecklingsarbete är ett eftersatt område. Sjukvårdshuvudmännen upplever att det finns resurs- och samordningsbrister när det gäller kunskap/utbildning, information, tid och ekonomi för att effektivt kunna tillmötesgå de behov som finns hos invandrare/flyktingar inom hälso- och sjukvården. De flesta uppgiftslämnare sade sig också sakna invandrar- och flyktingpolitiskt handlingsprogram, dvs central styrning och riktning för verksamheten.

Detta nummer är angeläget av flera skäl. Det är av hög prioritet att det inom såväl kommun som hälso- och sjukvård finns god kompetens omkring flyktingfrågor och att flyktingmottagandet sker på ett välplanerat sätt så att korrekta diagnoser och relevanta behandlingsplaner ställs. Detta kan reducera såväl mänskligt onödigt lidande, liksom sjukvårdsberoende och sociala kostnader på längre sikt. Det är mänskligt, medicinskt och hälsoekonomiskt motiverat med tidiga, aktivt, samordnade (mellan kommun och landsting) "poolade", förebyggande insatser t ex i introduktionsplanen för nyanlända flyktingar i kommunen (3) och i form av kompetensutveckling bland personal som arbetar med invandrare och flyktingar i vården. Flyktingmedicin är ett viktigt begrepp inom detta område. Det är angeläget att våra invandrare och flyktingar, såväl barn som vuxna, som hela tiden ökar i antal, erbjuds vård och omsorg anpassad till varje individs särskilda behov och kulturella bakgrund. Bland frågorna vi ställer är 1) vad är ekvivalensen i hälsa mellan svenskar och invandrare och flyktingar? 2) är barn till invandrare och flyktingar en riskgrupp? 3) vad är optimalt bemötande av flyktingar i den öppna och slutna vården? Att inte bara se problemen utan även satsa på flyktingars resurser och livskompetens, dvs hur befrämja hälsa är A och O.

Temanumret riktar sig till framförallt sjukvårdspersonal, paramedicinsk personal, vårdlärare, socialtjänstens personal, beslutsfattare och andra intresserade.

Den första delen tar upp om *statistik, migrationsepidemiologi, kvalitativa och kvantitativa mätmetoder*. Det finns stora brister i kunskapsinsamlingen inom området och pekar på behov av ökad insamling av kunskap, kvantitativ och kvalitativ metodutveckling och värdering av fynden.

Den andra delen tar upp om *kultur, hälsa, syndrom och behandling*. Författarna i denna del tar upp exempel på kliniskt arbetssätt att bemöta olika flyktinggrupper (barn, vuxna och äldre) inom somatisk och psykiatrisk vård.

Den tredje delen, *Prevention* förmedlar vikten av att tillämpa förebyggande insatser.

REFERENSER

1. The Health Aspects of Refugee Families in the Nordic Countries. A report from the Nordic Research Network Conference, Nov 14-15, 1994, Linköping, Sweden.
2. Ekblad S, Westin M: Sjukvårds- och psykosociala insatser för flyktingar och invandrare. En inventering av projekt utöver ordinarie verksamhet hos sjukvårdshuvudmännen samt resurser 1990-95, nr 260.
3. Regeringens proposition 1989/90:105 om samordnat flyktingmottagande och nytt system för ersättning till kommunerna, m m.

Solvig Ekblad

Anders Forkman

Gästredaktörer för detta nummer är Solvig Ekblad, docent i transkulturell psykologi på Karolinska institutet och enhetschef vid institutionen för invandarmiljö och hälsa vid Statens institut för psykosocial miljömedicin, Stockholm och Anders Forkman, docent och tidigare chef för Flyktingmedicinskt centrum, vid Universitetssjukhuset i Linköping.